

Συστήματα Οργάνωσης Γνώσης

Θεματική ευρετηρίαση

Κωνσταντία Κακάλη, Βιβλιοθηκονόμος MSc-Phd Candidate
Ομάδα Βάσεων Δεδομένων και Πληροφοριακών Συστημάτων,
Εργαστήριο Ψηφιακών Βιβλιοθηκών και Ηλεκτρονικής Δημοσίευσης
Τμήμα Αρχειονομίας – Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

DBIS

database & information systems group
ionian university

Περιεχόμενα

- Θεματικές γλώσσες - λεξιλόγιο – είδη όρων -
- Αντιστοιχία όρου και έννοιας – Σημασιολογία - Σχέσεις μεταξύ των εννοιών
- Θεματική ανάλυση - Αρχεία Καθιερωμένων όρων
- Ευρετηρίαση – Ευρετήρια - Συστήματα ευρετηρίασης
- Επικεφαλίδες
 - Κωδικοποίηση επικεφαλίδων : MARC και UNIMARC - UNIMARC Authorities
 - Εγγραφή μιας επικεφαλίδας -- Παρουσίαση της στο χρήστη
 - Library of Congress Subject Headings (LCSH)
 - Σύνταξη θεματικής επικεφαλίδας
 - Ο ρόλος των παραπομπών στις θεματικές επικεφαλίδες
- Metadata Authority Description Schema (MADS) - MADS Παραδείγματα
- Θησαυρός
 - Οι όροι ενός θησαυρού
 - Ενικός – πληθυντικός
 - Σύνθετοι όροι
 - Σχέσεις όρων σε ένα θησαυρό
 - Συντομογραφίες σχέσεων θησαυρού
 - Παρουσίαση θησαυρού
 - Δημιουργία θησαυρού
 - Κατάλογος σημαντικών θησαυρών
- Θησαυροί – θεματικές επικεφαλίδες
- Συνοψη - Βιβλιογραφία

Θεματικές γλώσσες (2)

- Δηλώσεις θεμάτων: σύνολο ζευγών **facet/concept**
 - π.χ. <τύπος γεύματος, δείπνο>
- Κάθε έννοια (concept) είναι μια τάξη (**class**), στην οποία ένα σύνολο από τεκμήρια είναι μέλη
- Κάθε έννοια αναπαρίσταται από ένα όρο (**term**) ή ετικέτα (**label**)
 - π.χ. ο όρος «δείπνο» όταν χρησιμοποιείται σε μια δήλωση θέματος είναι μια ετικέτα για την τάξη των τεκμηρίων που το περιεχόμενό τους περιστρέφεται γύρω από δείπνα
- Ένας όρος μπορεί να αποτελείται από μία ή περισσότερες λέξεις
- Κάθε φασέτα (οπτική γωνία) είναι μια κατηγορία (**category**) εννοιών (concepts)
 - π.χ. ο «τύπος γεύματος» είναι μια ετικέτα (label) κατηγορίας και το «δείπνο» μια έννοια της κατηγορίας «τύπος γεύματος»

Θεματικές γλώσσες (3)

- Μια γλώσσα έχει τα ακόλουθα συστατικά:
 - Λεξιλόγιο (vocabulary)
 - Σημασιολογία (semantics)
 - Συντακτικό (syntax)

Λεξιλόγιο

- Σύνολο όρων
- Στις γλώσσες θεμάτων το λεξιλόγιο είναι ελεγχόμενο (**controlled vocabulary**) δηλ. μόνο συγκεκριμένοι όροι ή είδη όρων επιτρέπεται να συμμετέχουν στις δηλώσεις θεμάτων
 - Ονομάζονται περιγραφείς (descriptors) ή προτιμώμενοι όροι (preferred terms)
- Αναφορές (**references**, “see” or “use”) από μη προτιμώμενους όρους σε προτιμώμενους
- Κριτήρια επιλογής προτιμώμενων όρων
 - Από κάτω προς τα πάνω (bottom-up)
 - Συχνότητα χρήσης από τους συγγραφείς
 - Συχνότητα χρήσης στις αναζητήσεις των χρηστών
 - Από πάνω προς τα κάτω
 - με τη χρήση εργαλείων (Dewey, Ranganathan)

Είδη όρων

- απλός όρος: όρος που περιλαμβάνει μόνο μία ρίζα
 - ήχος, φως
- σύνθετος όρος: όρος που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες ρίζες
 - ηχοαπορρόφηση, ταχύτητα του ήχου, φωτοβολία, υπέρυθρο φως
- δάνειος όρος: όρος που έχει ληφθεί από άλλη γλώσσα ή από άλλο θεματικό πεδίο
- νεολογισμός: μονολεκτικός όρος – απλός ή σύνθετος – που σχηματίζεται και χρησιμοποιείται για πρώτη φορά στη γλώσσα για την απόδοση δεδομένης έννοιας

Αντιστοιχία όρου και έννοιας

- Ομωνυμία (homonyms), ίδια εξωτερική μορφή
 - Ομόφωνα (homophones), π.χ. λιμός – λοιμός, τοίχος - τείχος
 - Ομόγραφα (homographs)
 - Ταυτώνυμα (polysemy), π.χ. λόγος (=αιτία, ομιλία)
- Πολυσημία, (polysemy),
 - π.χ. κλάδος (δέντρου) – κλάδος (επιστημονικός)
- Συνωνυμία (synonyms)
- Ταυτόσημα (full synonyms), π.χ. ικεσία - παράκληση
- Ημισυνώνυμα (quasi-synonyms), π.χ. καφενείο - κυλικείο.

Σημασιολογία

- Σημασιολογία κατηγοριών
 - Η κατηγοριοποίηση των εννοιών σε κατηγορίες
- Σημασιολογία αναφοράς
 - Η αντιστοίχιση των όρων σε έννοιες έτσι ώστε:
 - Να προσδιορίζονται τα συνώνυμα και να ομαδοποιούνται μαζί και
 - Να αποσαφηνίζονται τα ομώνυμα (homonyms, λέξεις με ίδια προφορά αλλά διαφορετική ορθογραφία και σημασία, scene, seen)
 - Αναφορές από προτιμώμενους σε μη προτιμώμενους όρους και αντίστροφα με τις σχέσεις USE (βλέπε) και UF (use for, βλέπε επίσης)
- Σημασιολογία συσχέτισης
 - Ο προσδιορισμός των συσχετίσεων μεταξύ των εννοιών (paradigmatic relationships)
 - Ευρύτεροι, στενότεροι όροι, ισοδύναμοι κλπ

Σχέσεις μεταξύ εννοιών

- **Ιεραρχία**
 - Όροι που περιγράφουν ένα φαινόμενο από τα μέρη του (πλοίο, αυτοκίνητο, τραίνο – μέσα μαζικής μεταφοράς)
 - Πολύ-ιεραρχία: μεταλλική καρέκλα έπιπλο και μεταλλική κατασκευή
- **Ισοδυναμία (συνώνυμα)**
 - Πλοίο, καράβι
 - Σχετική ισοδυναμία (quasi-synonyms) κληρονομικότητα – γενετική, journalist-reporter
 - Πολυσημεία π.χ. συγκέντρωση: κοινωνικό γεγονός, χημικό φαινόμενο, ψυχολογικό φαινόμενο
- **Συνάφεια**
 - Αθλήματα, εκπαίδευση

Θεματική ανάλυση

- Η θεματική ανάλυση γίνεται με την ταξινόμηση και την θεματική ευρετηρίαση με σκοπό την υποστήριξη της θεματικής προσέγγιση του χρήστη στα τεκμήρια μιας συλλογής. Είναι τόσο αντικειμενική όσο και υποκειμενική ταυτόχρονα.
 - Αντικειμενική μέθοδος, μέτρηση αναφορών σε αντικείμενα και πρόσωπα, ακόμα και αυτών που δεν αναφέρονται ξεκάθαρα
 - ο προσδιορισμός των θεμάτων που αφορούν σε ένα τεκμήριο είναι υποκειμενική διαδικασία, εξαρτάται από τον αναγνώστη και από τον ευρετηριαστή .
- Προσδιορισμός συνόλου ή κανόνων κριτηρίων επιλογής ή απόρριψης θεμάτων.
- Η θεματική ευρετηρίαση προηγείται συνήθως της ταξινόμησης

Αρχεία Καθιερωμένων όρων

- Καθιερωμένες εγγραφές (authorities)
 - Ονόματα, τίτλοι, θέματα που χρησιμοποιούνται στον κατάλογο
 - Άλλοι όροι και πηγές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των θεμάτων των τεκμηρίων
- Τα αρχεία καθιερωμένων όρων συσχετίζουν τις βιβλιογραφικές εγγραφές του καταλόγου
 - Συγκεντρώνουν τις διαφορετικές εκφάνσεις (manifestations, μεταφράσεις, εκδόσεις κα) των τεκμηρίων
 - Ομαδοποιούν εγγραφές με ίδια θέματα
- Ανάγκη ενιαίας αναπαράστασης των θεμάτων των βιβλιογραφικών εγγραφών – ενιαία γλώσσα
- Ένα αρχείο καθιερωμένων εγγραφών λειτουργεί ως ευρετήριο γιατί από κάθε εγγραφή του μπορούμε να έχουμε πρόσβαση στις εγγραφές ενός καταλόγου που με τη σειρά τους αντιπροσωπεύουν και περιγράφουν φυσικούς ή ψηφιακούς πόρους.

001 GR-AtPPVαι10168171
003 GR-AtPPV
005 20080516162627.0
215 ## †aΑγία Πετρούπολη (Ρωσία)
415 ## †aΠετρούπολη (Ρωσία)
415 ## †aSaint Petersburg (Russia)
515 ## †aΛένινγκραντ
300 1# †aΤο λήμμα χρησιμοποιείται για εργασίες που αφορούν την
περίοδο μέχρι το 1917 και μετά το 1991

Ευρετηρίαση – Ευρετήρια

- **Ευρετήριο είναι ο κατάλογος αναγραφών με αλφαβητικό ή άλλο τρόπο, ο οποίος συμβάλλει στον εντοπισμό πληροφοριών σε ένα τεκμήριο ή σε συλλογή τεκμηρίων.**
- **Σκοπός του ευρετηρίου είναι:**
 - ο προσδιορισμός και εντοπισμός σχετικών πληροφοριών μέσα στο τεκμήριο που ευρετηριάζεται
 - η ανάλυση των εννοιών που περικλείονται σε ένα τεκμήριο προκειμένου να παραχθούν οι σχετικές επικεφαλίδες
 - η διασφάλιση ότι οι όροι ευρετηρίασης που χρησιμοποιούνται συμβάλλουν στη γρήγορη ανάκτηση πληροφοριών και στον προσδιορισμό των κατάλληλων τεκμηρίων μίας συλλογής
 - η καθιέρωση σχέσεων ανάμεσα στις έννοιες
 - η καθοδήγηση των χρηστών στη χρήση επιλεγμένων όρων αναζήτησης μέσω παραπομπών
 - η κατάταξη των όρων με συστηματικό τρόπο
- **Κανόνες ευρετηρίασης**
 - •**Εξειδίκευση (υψηλή ακρίβεια)** η χρησιμοποίηση στενών (ειδικών) εννοιών
 - •**Εξαντλητικότητα (υψηλή ανάκληση)** η χρησιμοποίηση όλων των εννοιών
 - •**Συνέπεια (υψηλή ανάκληση και ακρίβεια)**

Συστήματα ευρετηρίασης

- Ανάλογα με το πώς χειρίζονται τα σύνθετα θέματα, τα συστήματα ευρετηρίασης μπορούν να διακριθούν σε προσυνδυασμένα και υστεροσυνδυασμένα.
- **Στα Προσυνδυασμένα συστήματα**, οι όροι ευρετηρίασης συνδυάζονται κατά την ευρετηρίαση και διαχειρίζονται τα σύνθετα θέματα με ολοκληρωμένες θεματικές περιγραφές. Στα προσυνδυασμένα ευρετήρια, οι σχέσεις μεταξύ των όρων δηλώνονται με σύμβολα, καθένα από τα οποία εκφράζει ειδική σχέση, με τη θέση των όρων στην κάθε αναγραφή, την τυπογραφία και με τη στίξη που τους συνδέει.
- **Στα Υστεροσυνδυασμένα συστήματα**, οι όροι δεν συνδυάζονται κατά την ευρετηρίαση, αλλά κατά την αναζήτηση. Οι όροι που αποδίδουν το περιεχόμενο του τεκμηρίου καταχωρούνται ανεξάρτητοι. Ο συνδυασμός των όρων γίνεται κατά τη διάρκεια της αναζήτησης των πληροφοριών με διάφορες τεχνικές. Στα υστεροσυνδυασμένα συστήματα, το τεκμήριο ανακτάται, εάν όλοι ή ένας από τους όρους αυτούς χρησιμοποιηθούν για την αναζήτησή του.
- Στα προσυνδυασμένα συστήματα υπάγονται τα ταξινομικά συστήματα και οι κατάλογοι θεματικών επικεφαλίδων ενώ στα υστεροσυνδυασμένα οι θησαυροί.

Επικεφαλίδες

Επικεφαλίδα ονομάζουμε το κύριο στοιχείο μιας εγγραφής το οποίο χρησιμοποιείται σε μια γλώσσα θεματικής ευρετηρίασης και αποτελεί μοναδική εγγραφή σε ένα αρχείο καθιερωμένων εγγραφών.

Οι τύποι των επικεφαλίδων είναι ονόματα :

- Personal names (X00)
- Corporate names(X10)
- Meeting names (X11)
- Names of jurisdictions (X51)
- Uniform titles (X30)
- Name/title combinations

και θεμάτα:

- Topical terms (X50)
- Geographic names (X51)
- Names with subject subdivisions
- Terms and names used as subject subdivisions

Ακόμα η μορφή των επικεφαλίδων μπορεί να είναι :

Απλές, σύμμεικτες, σύνθετες και επικεφαλίδες φράσεις

DBIS

database & information systems group
ionian university

Επικεφαλίδες (2)

- Ακόμα οι επικεφαλίδες χωρίζονται με βάση τη λειτουργία τους :
 - Επικεφαλίδα καθιερωμένου τύπου
 - Παραπεμπτική επικεφαλίδα
 - Επεξηγηματική επικεφαλίδα

- Με βάση τη σχέση τους με άλλες επικεφαλίδες :
 - Ομοιόμορφη επικεφαλίδα
 - Παράλληλη επικεφαλίδα
 - Σχετική επικεφαλίδα
 - Παραλλαγή επικεφαλίδας
 - Επικεφαλίδα εναλλακτικής γραφής.

Κωδικοποίηση επικεφαλίδων : MARC και UNIMARC

- Το MARC είναι σύστημα κωδικοποίησης, η διάταξη καταχώρισης βιβλιογραφικών δεδομένων σε υπολογιστικό σύστημα με στόχο τη διακίνηση και την ανταλλαγή τους.
- MARC21
- το MARC21 αποτελεί σημείο αναφοράς. Έτσι, η βιβλιογραφική περιγραφή των συμβατικών τεκμηρίων επιτυγχάνεται με τη βοήθεια των εργαλείων όπως είναι το MARC, ενώ για τα ψηφιακά τεκμήρια η βιβλιογραφική περιγραφή και ανταλλαγή μπορεί να συντελείται με σχήματα όπως το MODS, το EAD ή το METS.
- Το καθιερωμένο MARC21 διεκδικεί δυναμικά ρόλο στο νέο περιβάλλον υιοθετώντας την XML και δημιουργώντας το MARCXML schema
- UNIMARC
- Σκοπός ανάπτυξης του η ενιαία διάταξη για την ανταλλαγή δεδομένων (IFLA).

UNIMARC Authorities

- Βασική δομή
 - Πεδία (tags) που δηλώνουν:
 - τον τύπο μιας σειράς χαρακτήρων
 - τη λειτουργία που επιτελεί μια σειρά χαρακτήρων π.χ. αναφορές (tracing, ίχνευμα)
 - Δείκτες (indicators): αριθμοί ή χαρακτήρες που η σημασία τους εξαρτάται από τα tags αλλά έχουν την ίδια σημασία και χρήση σε όλα τα πεδία.
 - Υποπεδία (subfield): με αλφαβητικό ή αριθμητικό συμβολισμό που η σημασία τους εξαρτάται από τα tags αλλά ως επί το πλείστον κοινά δεδομένα ταυτοποιούνται από τα ίδια υποπεδία. Δεν παίζει ρόλο η σειρά δήλωσης των υποπεδίων.
 - Υποχρεωτικά πεδία
 - 001 Ταυτότητα εγγραφής
 - 100 Γενικά Δεδομένα επεξεργασίας
 - 2– Επικεφαλίδα
 - 801 Πεδίο προέλευσης

Εγγραφή μιας επικεφαλίδας

- 001 GR-AtPPVa10001582
- 003 GR-AtPPV
- 005 20081017155905.0
- **100** ## †a19920107agrey0105 ga
- **250** ## †aΚεφαλαιαγορά
- 300 1# †aΥποδιαιρείται γεωγραφικά
- 450 ## †aCapital market†0750
- 450 ## †aΑγορά κεφαλαίου
- 450 ## †aMarket, Capital
- 550 ## †aΧρηματοοικονομική†5g
- 550 ## †aΑγορά χρήματος†5g
- 550 ## †aΔάνεια†5g
- 550 ## †aΧρεόγραφα†5g
- 550 ## †aΧρηματοοικονομικά ιδρύματα†5g
- 550 ## †aΑγορά ομολογων†5h
- 550 ## †aΧρηματιστήρια αξιών†5h
- **801** #0 †aGR†bΠάντειο Πανεπιστήμιο

Επικεφαλίδα
καθιερωμένου τύπου

Σημειώσεις

Επικεφαλίδα
εναλλακτικής γραφής

Εγγραφές που δεν
χρησιμοποιούνται

Παραπεμπτική
αναγραφή για
στενότερο όρο

Παραπεμπτική
αναγραφή για
ευρύτερο όρο

DBIS

database & information systems group
ionian university

Παρουσίαση της θεματικής επικεφαλίδας στο χρήστη

← **Επιστροφή** **Γενικά στοιχεία** **Πού θα το βρω** **Η γνώμη σας**

 Άλλα Φυσικά πρόσωπα : [Thompson, Grahame F.](#) ^W
Τίτλος : Markets, hierarchies, and networks : the coordination of social life / edited by Grahame Thompson ... [et al.]
Δημοσίευση/Διάθεση : London : Sage , 1991
Φυσική Περιγραφή : iv, 306 σ. , 24 εκ.
ISBN : 0803985908
Σημειώσεις : "Published in association with the Open University."
Περιέχει βιβλιογραφικές παραπομπές και ευρετήριο
Γλώσσα : Αγγλική
Θέματα : [Οργανωσιακή συμπεριφορά](#)
[Επικοινωνία στη διοίκηση και οργάνωση](#)
[Κεφαλαιαγορά](#)
[Κοινωνικά δίκτυα](#)
Αριθμός Dewey : 302.5
[Πού θα το βρω:](#)

← **Επιστροφή** **Γενικά στοιχεία** **Πού θα το βρω** **Η γνώμη σας**

```
(Length implementation at offset 22 should hold a digit. Assuming 0)
00944nam 2200265 450
001 GR-AtPPVb10020821
003 GR-AtPPV
005 20060711101603.0
100 $a 19910903d1991 Ogrey0105 ba
101 0 $a eng
010 $a 0803985908
709 $a Sage Publications, inc.
801 0 $a GR $c Πάντειο Πανεπιστήμιο
200 1 $a Markets, hierarchies, and networks $e the coordination of social life $f edited by Grahame Thompson ... [et al.]
210 $a London $c Sage $d 1991
215 $a iv, 306 σ. $d 24 εκ.
300 $a "Published in association with the Open University."
300 $a Περιέχει βιβλιογραφικές παραπομπές και ευρετήριο
606 0 $a Οργανωσιακή συμπεριφορά
606 0 $a Επικοινωνία στη διοίκηση και οργάνωση
606 0 $a Κεφαλαιαγορά
606 0 $a Κοινωνικά δίκτυα
676 $a 302.5
702 1 $a Thompson $b Grahame F.
852 $a GR-AtPPV $b PANTIO $b LIBRARY $h 302.5 MAR $7 10055750 $p 002000030425 $t 1 $y Στο ραφι
```

Library of Congress Subject Headings (LCSH)

Από το 1910 η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου των ΗΠΑ δημοσιεύει : **Library of Congress Subject Headings (LCSH)**. Μαζί υπάρχουν σήμερα και :

Subject Headings for Children

Medical Subject Headings (MESH)

Σήμερα υπάρχει η 30^η έκδοση τους, μέσα στο 2009 η 31^η , σε έντυπη και ηλεκτρονική.

Ανάλογο κατάλογο αναπτύσσει η ΕΒΕ και πολλές βιβλιοθήκες, με προβλήματα σήμερα στην ομοιομορφία τους μέσα από το Συλλογικό κατάλογο, κύρια στην απόδοση των όρων στην ελληνική γλώσσα. Παράδειγμα από κατάλογο :

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ -- ΔΙΚΤΥΑ -- ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Computer security

Computer networks-- Security measures

Δίκτυα υπολογιστών -- Ασφάλειας, Μέτρα

Internet-- Security measures

Διαδίκτυο -- Ασφάλειας, Μέτρα

Computer networks

Securities-- Data processing

Cryptography

Ασφάλεια δικτύου

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Δίκτυα υπολογιστών -- Μέτρα ασφάλειας

Δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών -- Μέτρα ασφάλειας

Ασφάλεια ηλεκτρονικών υπολογιστών

Ηλεκτρονικοί υπολογιστές -- Δίκτυα -- Μέτρα ασφαλείας

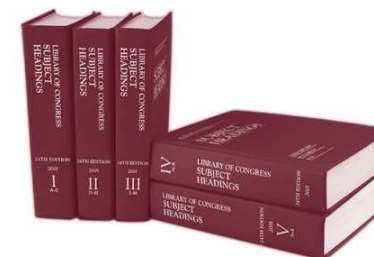
ΔΙΚΤΥΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΔΙΚΤΥΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ -- ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

DBIS

database & information systems group
ionian university

Σύνταξη επικεφαλίδας

- Η λεκτική απόδοση εξειδικευμένων θεμάτων απαιτεί ένα συνδυασμό όρων. Το παρακάτω βιβλίο είναι ένα συνέδριο με θέμα το δίκαιο (νομοθεσία) του διαδικτύου στις χώρες της Ευρώπης.

- Οι θεματικές επικεφαλίδες μπορούν να είναι και 8 τουλάχιστον συνδυασμοί:
 - Δίκαιο (law) / Διαδίκτυο (internet) / Ευρώπη (Europe) /συνέδριο
 - Ευρώπη / διαδίκτυο/ δίκαιο/ συνεδριο
 - Διαδίκτυο / Ευρώπη/ συνέδριο/ δίκαιο
- Το σημείο πρόσβασης σημαντικό για τις θεματικές επικεφαλίδες με στόχο τη διαμόρφωση μιας σύνθετης με τρόπο που η πλειονότητα των χρηστών θα αναζητούσε
- Στο συγκεκριμένο παράδειγμα η θεματική επικεφαλίδα είναι
Διαδίκτυο -- Δίκαιο και νομοθεσία -- Ευρώπη – Συνέδρια

DBIS

database & information systems group
ionian university

Κανόνες σύνταξης επικεφαλίδων

- Οι θεματικές επικεφαλίδες μπορεί να εκφράζουν συγκεκριμένες έννοιες ή αντικείμενα, ή αφηρημένες έννοιες.
- Ουσιαστικά (απλές λέξεις), συνδυασμός ουσιαστικού – επιθέτου, συνδυασμός δύο ουσιαστικών, ολόκληρες φράσεις, χωρίς χρήση άρθρων.
- Ενικός αριθμός στις αφηρημένες έννοιες, μη μετρήσιμο ουσιαστικό (σίδηρος), ενώ ο πληθυντικός αριθμός ουσιαστικά που μπορούν να μετρηθούν.

Στις σύνθετες θεματικές επικεφαλίδες με βαθμό εξειδίκευσης είναι σοβαρό:

1. Η λέξη, το σημείο εκείνο που εισάγει την επικεφαλίδα στο κατάλογο.

2. Τη σειρά με την οποία θα παρουσιαστούν τα επιμέρους συνθετικά της στη σύνθετη επικεφαλίδα.

- φυσική ή αντεστραμμένη μορφή (Ελληνική γλώσσα , αλλά Παραγωγή, Προστασία της).

- η σειρά των συνθετικών μιας σύνθετης επικεφαλίδας (σύμφωνα με Coates) : Αντικείμενο – Μέρος (του αντικειμένου) – Υλικό – Ενέργεια – Ιδιότητα .

- με βάση στίξη που χρησιμοποιείται: παύλα (-), το κόμμα και τελεία (.)

έννοια χωρίς υποδιαίρεση/ έννοια με παύλα/ έννοια με κόμμα/ έννοια με φράση

DBIS

database & information systems group
ionian university

Κανόνες σύνταξης επικεφαλίδων(2)

- Η βασική σειρά των υποδιαιρέσεων είναι :
 - Θέμα – Τόπος – Χρόνος – Μορφή
- Παράλληλη χρήση θεματικού και τοπικού προσδιορισμού
 - Στους τομείς Γεωγραφίας, Ιστορίας, Κοινωνικών Επιστημών, Γλώσσας και Λογοτεχνίας αποτελούν υποδιαίρεση σε τόπο Ελλάς – Ιστορία
 - Στους τομείς Καλές τέχνες, Φιλοσοφία, Θρησκεία, Τεχνολογία, Φυσικές Επιστήμες υποδιαιρούνται με τόπο
 - Αλλά και τοπικός προσδιορισμός με επιθετο : Γαλλική λογοτεχνία
- Υπάρχουν στις περισσότερες επικεφαλίδες οδηγίες για ένα θέμα αν θα έχει γεωγραφική υποδιαίρεση.
- Ο χρονικός προσδιορισμός έπεται του θεματικού και του τοπικού κατά την διαμόρφωση μιας επικεφαλίδας.
 - Υπάρχουν περίοδοι στην Ιστορία (όπως στα ταξινομικά συστήματα) που χρησιμοποιούνται.
- Μαζί με τις κύριες θεματικές επικεφαλίδες υπάρχει και ο κατάλογος, τυποποιημένων σε μεγάλο βαθμό υποδιαιρέσεων που συνδυάζονται με τις επικεφαλίδες π.χ. βιογραφία (μετά από ονόματα).

Απλές και ανεπτυγμένες θεματικές επικεφαλίδες

001 GR-AtPPVa10008104
005 20080516163158.0
100 ## †a20060621agreyo105 ga
250 ## †aΑγροτικές εξεγέρσεις †yΕλλάδα †yΠελοπόννησος †xΙστορία †z1893-1905
450 ## †aPeasant uprisings †yGreece †yPeloponnesus †xHistory †z1893-1905 †o750
801 #1 †aGR †bΠάντειο Πανεπιστήμιο †c20070913

Ανάπτυξη με
υποδιαιρέσεις
(φασετες) με
χώρο και χρόνο
κ.α.

Ενώ η κύρια αναγραφή της :

001 GR-AtPPVa10175410
005 20080516163348.0
100 ## †a20070912agreyo105 ga
250 ## †aΑγροτικές εξεγέρσεις
300 1# †aΥποδιαιρείται γεωγραφικά
300 1# †aLC Control Number sh 85099054
300 1# †aβ.ε. ονόματα συγκεκριμένων εξεγέρσεων, π.χ. Τσιάπας (Μεξικό) --
Ιστορία -- Αγροτική Εξέγερση, 1994-
450 ## †aPeasant uprisings †o750
450 ## †aPeasantsc uprisings
450 ## †aUprisings, Peasant
450 ## †aΕξεγέρσεις, Αγροτικές
450 ## †aΕξεγέρσεις αγροτών
550 ## †aΑγροτιά †5g
550 ## †aΑνταρσία †5g
550 ## †aΕπανάστασεις †5g
801 #1 †aGR †bΠάντειο Πανεπιστήμιο †c20070913

Υποδιαιρείται
γεωγραφικά

Μη
προτιμώμενοι
όροι

Πλατύτεροι
όροι

Ο ρόλος των παραπομπών στις θεματικές επικεφαλίδες

- Οι παραπομπές ως τυποποιημένες υποδείξεις είναι ένας μηχανισμός καθοδήγησης του χρήστη με στόχο:
 - Να ενοποιήσουν τα συγγενή θέματα που βρίσκονται σε διαφορετικό σημείο στον αλφαβητικό κατάλογο, ή να υποδείξουν συναφή θέματα ως προς το ερώτημα των χρηστών
 - Να παραπέμψουν σε όρους που χρησιμοποιεί το ευρετήριο σε σχέση με τις πιθανές αναζητήσεις των χρηστών.

Διακρίνονται σε τρεις κύριες κατηγορίες:

1. Παραπομπές του τύπου «βλέπε επίσης»
2. Παραπομπές του τύπου «βλέπε».
3. Παραπομπές επεξηγηματικού χαρακτήρα

DBIS

database & information systems group
ionian university

Παραπομπές στις θεματικές επικεφαλίδες

- Όπως και στους θησαυρούς οι κατάλογοι θεματικών επικεφαλίδων χρησιμοποιούν παραπομπές με διαφορετική πολλές φορές σημειογραφία:
 - BT (Broaden Term) : Παραπομπή προς τον ευρύτερο θεματικά όρο (σύμβολα <<, XX, BT)
 - NT (Narrow Term) : Παραπομπή προς το στενότερο θεματικά όρο (σύμβολα >>, β.ε., NT)
 - RT (Related Term) : Παραπομπή προς επίσης χρησιμοποιούμενο όρο του ίδιου θεματικά επιπέδου (σύμβολα >>, β.ε., RT).
 - USE : Παραπομπή από όρο που δεν χρησιμοποιείται στο προτιμώμενο (σύμβολα: >, βλέπε, USE).
 - USE FOR: Αντίστροφη παραπομπή από όρο που δεν χρησιμοποιείται προς τον χρησιμοποιούμενο (σύμβολα: <, X , UF).
- Στις εγγραφές των καθιερωμένων στο UNIMARC οι παραπομπές κωδικοποιούνται στο υποπεδίο \$5 των πεδίων 4-- και 5– με το χαρακτήρα h και g.

Ευρετήριο θεματικών επικεφαλίδων

- [Διαδίκτυο](#) -- (41)
- [Βλέπε Επίσης > [Παγκόσμιος Ιστός](#) -- (23)
- [Βλέπε Επίσης Ευρύτερος Όρος] [Πληροφοριακά συστήματα](#) -- (13)
- [Διαδίκτυο, Αναζήτηση στο](#)--
- [Βλέπε > [Αναζήτηση στο Διαδίκτυο](#) -- (5)
- [Διαδίκτυο, Απάτη στο](#)--
- [Βλέπε > [Απάτη στο διαδίκτυο](#) -- (6)
- [Διαδίκτυο -- Δίκαιο και νομοθεσία](#) -- (7)
- [Διαδίκτυο -- Δίκαιο και νομοθεσία -- Ελλάδα](#) -- (7)
- [Διαδίκτυο -- Δίκαιο και νομοθεσία -- Ευρώπη](#) -- (1)
- [Διαδίκτυο -- Δίκαιο και νομοθεσία -- Συνέδρια](#) -- (1)
- [Διαδίκτυο -- Εγχειρίδια](#) -- (6)
- [Διαδίκτυο -- Ελλάδα](#) -- (4)
- [Διαδίκτυο -- Ευρώπη -- Συνέδρια](#) -- (1)
- [Διαδίκτυο -- Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής](#) -- (2)
- [Διαδίκτυο -- Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής -- Εγχειρίδια](#) -- (1)
- [Διαδίκτυο -- Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής -- Οδηγοί](#) -- (1)
- [Διαδίκτυο -- Ιστορία](#) -- (2)
- [Διαδίκτυο -- Κοινωνικές απόψεις](#) -- (32)
- [Διαδίκτυο -- Μεγάλη Βρετανία -- Δίκαιο και νομοθεσία](#) -- (1)

Επικεφαλίδα ονόματος σε UNIMARC

- 001 GR-AtPPVa10016842
 - 003 GR-AtPPV
 - 005 20080516163334.0
 - 100 ## †a19980826agrey0105 ga
 - 200 #1 †aGarcia Marquez†bGabriel†f1928-
 - 400 #1 †aMarquez Garcia†bGabriel†f1928-
 - 400 #1 †aΜάρκες†bΓκαμπριέλ Γκαρσία†f1928-
 - 400 #1 †aΓκαρσία Μάρκες†bΓκαμπριέλ†f1928-
 - 801 #0 †aGR†bΠάντειο Πανεπιστήμιο
-
- Οποιοδήποτε όνομα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως θεματική κεφαλίδα
 - Δεν εμφανίζονται όλα στο LCSH
 - Εμφανίζονται στο LC's Name Authority File (NAF) – άλλο ευρετήριο
 - Το όνομα καθιερώνεται σύμφωνα με την ερμηνεία του LC's για τους AACR2R

DBIS

database & information systems group
ionian university

Metadata Authority Description

Schema (MADS)

- Σχήμα για τη δημιουργία εγγραφών καθιερωμένων αρχείων (authority files)
- Δημιουργήθηκε από την Library of Congress, πρώτη έκδοση τον Απρίλιο 2005, <http://www.loc.gov/standards/mads/>
- Απόλυτα συμβατό με το πρότυπο περιγραφικών μεταδεδομένων MODS
- Βασικό στοιχείο (root element) που περικλείει (wrap) μια καθιερωμένη εγγραφή: <mads>
- Σε περίπτωση καθιερωμένου αρχείου ή ομάδας καθιερωμένων εγγραφών βασικό στοιχείο είναι το <madsCollection>

DBIS

database & information systems group
ionian university

Βασικές δομές

- Μια MADS εγγραφή περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα στοιχεία <authority>, <related> ή <variant>
- Πρέπει να υπάρχει ακριβώς ένα <authority> και πιθανόν να υπάρχει οποιοσδήποτε αριθμός των <related> και/ή <variant>
 - Authority (περιγραφέας θέματος)
 - Related (see also)
 - Variant heading(s) (see)
- Υποστοιχεία βασικών στοιχείων:
 - <name>
 - <titleInfo>
 - <topic>
 - <temporal>
 - <genres>
 - <geographic>
 - <hierarahicalGeographic>
 - <occupation>

<name>

<titleinfo>

- Χρησιμοποιείται για πρόσωπα, γεγονότα ή γεωγραφικές ονομασίες
- Υποστοιχεία:
 - < name Part> *Attribute:* type (date, family, given, termsOfAddress)
 - <role>
 - <role Term> *Attributes:* type (code, text)
 - <description> *Attributes:* ID, xlink, lang, xml: lang, script, transliteration, type (personal, corporate conference, geographic), authority
- Χρησιμοποιείται για την ομοιόμορφη περιγραφή τίτλων
- Υποστοιχεία:
 - <title>
 - <subTitle>
 - <partNumber>
 - <partName>
 - <nonSort>
 - *Attributes:* ID, xlink, lang, xml: lang, script, transliteration, displayLabel, authority

DBIS

database & information systems group
ionian university

Άλλα στοιχεία

- **<topic>**: Χρησιμοποιείται για θεματικούς καθιερωμένους όρους
 - *Attributes*: ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, authority
- **<temporal>**: Χρησιμοποιείται για χρονικά/ χρονολογικά θέματα
 - *Attributes*: ID, xlink, lang, xml:lang, script, transliteration, authority (sources: *coming soon*), encoding (w3cdtf, iso8601, marc), point (start, end), keyDate (yes), qualifier (approximate, inferred, questionable)
- **<genre>**: Χρησιμοποιείται για ειδικούς όρους
- **<geographic>**: Χρησιμοποιείται για τα επίσημα καθιερωμένα ονόματα των γεωγραφικών οντοτήτων
- **<hierarchicalGeographic>**: Χρησιμοποιείται για να παρέχει μία επίσημα καθιερωμένη μορφή για τις ιεραρχικά γεωγραφικές ονομασίες.
 - Υποστοιχεία: <continent>, <country>, <province>, <region>, <state>, <territory>, <county>, <city>, <island>, <area>
- **<occupation>**: Χρησιμοποιείται για να παρέχει μία επίσημα καθιερωμένη ονομασία για τις ονομασίες των επαγγελμάτων

Άλλα στοιχεία

- <notes>
- <affiliation>
- <fieldOfActivity>
- <url>
- <identifier>
- <extension>
- <recordInfo>

DBIS

database & information systems group
ionian university

Αναφορές

- Τα στοιχεία **<related>** ή **<variant>** αποτελούν παραπομπές
- **<related>**: Παραπομπή σε άλλη καθιερωμένη εγγραφή, ισοδυναμεί με τις παραπομπές "see also" (UF) στους καταλόγους βιβλιοθηκών
 - *Attributes*: earlier, later, parentOrg, broader, narrower, equivalent, other
- **<variant>**: Παραπομπή σε μη καθιερωμένη εγγραφή, παραλλαγή ενός όρου, ισοδυναμεί με τις παραπομπές "see" (USE) στους καταλόγους βιβλιοθηκών
 - *Attributes*: acronym, abbreviation, translation, expansion, other

MADS Παραδείγματα

- `<authority>`
 - `<geographic>Scotland</geographic>`
 - `<topic>History</topic>`
 - `<temporal>18th century</temporal>`
- `</authority>`
- `<authority>`
 - `<genre authority="gsafd">Historical fiction</genre>`
- `</authority>`
- `<authority>`
 - `<name type="personal">Law, Felicia</name>`
 - `<titleInfo><title>Ways we move</title></titleInfo>`
- `</authority>`

Φυσικό πρόσωπο


```
<mads xsi:schemaLocation="http://www.loc.gov/mads/ mads.xsd">
  -<authority>
    -<name>
      <namePart>Smith, John</namePart>
      <namePart type="date">1995</namePart>
    </name>
  </authority>
  -<variant type="other">
    -<name>
      <namePart>Smith, John J</namePart>
    </name>
  </variant>
  -<note type="history">Biographical note about John Smith</note>
  -<affiliation>
    <organization>Lawrence Livermore Laboratory</organization>
    <dateValid>1987</dateValid>
  </affiliation>
</mads>
```


DBIS

database & information systems group
ionian university

Θεματική επικεφαλίδα


```
<mads>
  -<authority>
    <topic authority="lcsh">Computer programming
    </topic>
  </authority>
  <related type="broader">
    <topic>Computers</topic></related>
  <related type="narrower">
    <topic>Programming languages</topic>
  </related>
  <related type="other"><topic>Systems analysis
  </topic></related>
</mads>
```


DBIS

database & information systems group
ionian university

Θησαυρός

- **Θησαυρός** είναι το λεξιλόγιο όρων μιας ελεγχόμενης γλώσσας ευρετηρίασης, δομημένης με τρόπο ώστε να υποδηλώνονται σαφώς οι “a priori” σχέσεις μεταξύ εννοιών (για παράδειγμα, οι “πλατύτερες” – “στενότερες”). (από ΕΛΟΤ 1321)
- οι θησαυροί μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επαγγελματίες σε διαδικασίες όπως
 - **Ευρετηρίαση υλικού** (indexing thesaurus): Το ελεγχόμενο λεξιλόγιο που παρέχει ο Θησαυρός χρησιμεύει στη διαδικασία της ευρετηρίασης, χωρίς να περιγράφει την επιστημονικά πιο σωστή ταξινόμηση. Δεν είναι η ειδική ορολογία ενός επιστήμονα αλλά κοινώς αποδεκτοί και χρησιμοποιούμενοι όροι, δηλαδή η φυσική γλώσσα.
 - **Οργάνωση δομής και περιεχομένου.**
- Ο βασικός σκοπός των Θησαυρών είναι η καθοδήγηση τόσο του ευρετηριαστή όσο και του χρήστη να επιλέξουν τον ίδιο όρο για την ίδια έννοια

Θησαυρός (2)

- Αλλά και από τους τελικούς χρήστες στην
 - **Αναζήτηση – ανάκτηση** (search thesaurus)
 - **Αναζήτηση με λέξεις κλειδιά** Ο Θησαυρός παρέχει το λεξιλόγιο με το οποίο μπορεί να βελτιώσει την διαδικασία αναζήτησης με αυτόματο τρόπο ή διαδραστικά με λέξεις κλειδιά, και επίσης προσφέρεται για επέκταση ερωτήματος. Η αναζήτηση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε σε δομημένο (ευρετηριασμένο) περιεχόμενο), είτε σε ερώτημα ελεύθερου κειμένου (free text query)
 - **Φυλλομέτρηση** Ο χάρτης του Θεματικού πεδίου που παρέχει μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξερεύνηση του από τον χρήστη.
- Οι Θησαυροί τυπικά χρησιμοποιούνται ως εργαλεία στη διαδικασία της **υστερο-συνδυασμένης** αναζήτησης, όπου ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ο ίδιος τον συνδυασμό των εννοιών που θα αναζητήσει
- Στο παράδειγμα στις θεματικές επικεφαλίδες : Διαδίκτυο – Δίκαιο και νομοθεσία – Ευρώπη, σε ένα θησαυρό θα είχαμε τις χωριστές έννοιες:
 - Διαδίκτυο
 - Δίκαιο και νομοθεσία (ή μια από τις δύο)
 - Ευρώπη

Οι όροι ενός θησαυρού

- Συγκεκριμένες οντότητες
 - Πράγματα και τα μέρη αυτών: κεφάλι, τραπέζια, κτίρια, μολύβια
 - Υλικά: γύψος, αμίαντος, χρώματα
- Αφηρημένες έννοιες
 - Ενέργειες και γεγονότα: ανάπτυξη, διατήρηση, πόλεμοι, εορτές
 - Αφηρημένες οντότητες, ιδιότητες: δίκαιο, αντοχή, κάμψη, απόδοση
 - Επιστημονικά πεδία: χημεία, βιβλιοθηκονομία, πληροφορική
 - Μονάδες μέτρησης: μέτρα, χιλιόγραμμα
 - Ατομικές οντότητες, κύρια ουσιαστικά: Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ιόνιο Παν/μιο, Ποταμός Πηνειός

Ενικός - πληθυντικός

- Συγκεκριμένες οντότητες
 - Μετρήσιμα ουσιαστικά (που απαντούν στο “πόσα πολλά;”), στον πληθυντικό: πλανήτες, παιδιά, μέρη σώματος, (εάν όμως απαντώνται μία φορά στο ίδιο σώμα, προτιμάται ο ενικός, π.χ πόδια, αλλά στόμα, αναπνευστικό σύστημα)
 - μη μετρήσιμα ουσιαστικά (που απαντούν στο “πόσο πολύ;”), στον ενικό: αλουμίνιο, χιόνι, ρύζι (εάν πρόκειται για ομάδα με πολλές συνιστώσες, τότε χρησιμοποιείται πληθυντικός, π.χ φρούτα, κράματα, κράματα αλουμινίου, χάλυβες)
- Αφηρημένες έννοιες
 - Χρησιμοποιείται ο ενικός, εκτός εάν πρόκειται για ομάδα με πολλές συνιστώσες: διαχωρισμός, καπιταλισμός, μωαμεθανισμός, μεταλλουργία, συσκευασία, διοίκηση, τεχνική, αλλά φυσικές διεργασίες, χημικές ιδιότητες,
- Ατομικές οντότητες, κύρια ουσιαστικά χρησιμοποιείται ο ενικός: Big Ben, British Library, Γαλλία, Παρθενώνας

Σύνθετοι όροι

- **Οι σύνθετοι όροι πρέπει να διατηρούνται σύνθετοι όταν:**
- είναι πολύ οικείοι στη σύνθετη μορφή τους και αν χωρίζονταν θα υπήρχε πρόβλημα στην κατανόησή τους (ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΑΝΤΟΧΗ ΥΛΙΚΩΝ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ)
- κύρια ονόματα και όροι που εμπεριέχουν κύρια ονόματα (ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ, ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ,)
- όροι που χωρίς αυτούς χάνει την σημασία του ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΗ ΡΙΖΑ)
- όροι που δεν μπορούν να εκφραστούν ή να ορισθούν χωρίς (ΣΚΑΛΕΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ, δηλ. ΣΚΑΛΕΣ για τη ΔΙΑΦΥΓΗ ΑΤΟΜΩΝ, ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΜΗΧΑΝΕΣ, δηλ. ΜΗΧΑΝΕΣ που χρησιμοποιούν ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ για ΚΑΥΣΙΜΟ)
- όροι που περιέχουν συγκατηγορηματικά ονόματα (ΤΕΧΝΗΤΑ ΜΕΛΗ, ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΑ ΨΑΡΙΑ)
- **Οι σύνθετοι όροι εισάγονται στη φυσική γλώσσα, όχι με ανεστραμμένη μορφή.**
- ΑΡΠΑΚΤΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΧΡΕΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Σύνθετοι όροι

Σύνθετοι όροι που αναλύονται στα συστατικά τους μέρη

- Όταν αναφέρεται σε μία ιδιότητα ή τμήμα
ΜΗΧΑΝΕΣ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΧΡ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ + ΜΗΧΑΝΕΣ
 - Αντίθετα, ο σύνθετος όρος παραμένει ως έχει, π.χ. ΟΞΙΝΟ ΕΔΑΦΟΣ, ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
- Όταν μια μεταβατική ενέργεια δεν τροποποιείται από το αντικείμενο στο οποίο ασκείται η ενέργεια, τότε διασπάται.
- Εκπαίδευση πιλότου ΧΡ ΠΙΛΟΤΟΙ + ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.
- Κέντημα υφάσματος ΧΡ ΥΦΑΣΜΑΤΑ + ΚΕΝΤΗΜΑ
 - Αντίθετα, όταν έχει τροποποιηθεί, παραμένει στη σύνθετη μορφή του, π.χ. ΣΚΑΛΙΣΜΕΝΟ ΞΥΛΟ, ΚΕΝΤΗΜΕΝΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ
- Όταν μια αμετάβατη ενέργεια δεν τροποποιείται από τον εκτελεστή της ενέργειας διασπάται, π.χ.
- Εκρηξη βραστήρα ΧΡ ΕΚΡΗΞΗ + ΒΡΑΣΤΗΡΕΣ.
- Μετανάστευση πτηνών ΧΡ ΠΤΗΝΑ + ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ
 - Αντίθετα, ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΑ ΠΤΗΝΑ, ΚΥΛΙΟΜΕΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ.

Σχέσεις όρων σε ένα θησαυρό

- **Σχέση ισοδυναμίας**
- ΧΡ (χρησιμοποίησε) γραμμένο ως πρόθεμα στον περιγραφέα.
- ΧΑ (χρησιμοποίησε αντί) γραμμένο ως πρόθεμα στο μη προτιμώμενο όρο
 - ΠΤΗΝΑ ΧΑ Πουλιά, Πουλιά ΧΡ ΠΤΗΝΑ.
- **Σχέση ιεραρχίας**
- ΠΟ (πλατύτερος όρος) γραμμένος ως πρόθεμα στον ανώτερο ιεραρχικά όρο
- ΕΟ (ειδικότερος όρος) γραμμένος ως πρόθεμα στον υπαγόμενο όρο.
 - ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
 - ΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
 - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
 - ΕΟ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
- **Σχέση συσχέτισης** ΣΟ (σχετικός όρος)
 - ΠΤΗΝΑ ΣΟ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΑ
 - ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΑ ΣΟ ΠΤΗΝΑ

Συντομογραφίες σχέσεων θησαυρού

- ΔΣ ιευκρινιστική σημείωση (SN - Scope Note)
- ΧΡ χρησιμοποίησε (use)
- ΧΑ χρησιμοποίησε αντί (UF – used for)
- ΟΚ όρος κορυφής (TT – top term)
- ΠΟ πλατύτερος όρος (BT – broad term)
- ΠΟΓ πλατύτερος όρος γένους
- ΠΟΜ πλατύτερος όρος μέρους
- ΕΟ ειδικότερος όρος (NT – narrow term)
- ΕΟΓ ειδικότερος όρος γένους
- ΕΟΜ ειδικότερος όρος μέρους
- ΣΟ σχετικός όρος (RT – Related term)

DBIS

database & information systems group
ionian university

Παρουσίαση Θησαυρού

<p>Behavior Analysis Use Behavioral Assessment</p> <p>Behavior Change 73 PN 2106 SC 05620 SN Detectable changes in behavior due to psychotherapeutic, behavioral or other intervention, or spontaneous occurrence. R ↓ Behavior 67 ↓ Behavior Modification 73 Lifestyle Changes 97 Personality Change 67</p> <p>Behavior Contracting 78 PN 239 SC 05624 SN Therapeutic technique involving a formal written contract, usually between two parties, which explicitly states the relationship between a particular behavior and its consequences (sanctions). Viewed as a structural means of scheduling reinforcement between the two parties, it is used as a method of controlling contingencies of reinforcement. R ↓ Behavior Modification 73 ↓ Behavior Therapy 67</p> <p>Behavior Disorders 71 PN 3278 SC 05630 SN Disorders characterized by persistent and repetitive patterns of behavior that violate societal norms or rules or that seriously impair a person's functioning. Compare BEHAVIOR PROBLEMS. N ↓ Addiction 73 ↓ Attempted Suicide 73 ↓ Drug Abuse 73 ↓ Homicide 67 ↓ Juvenile Delinquency 67 ↓ Self Mutilation 73</p>	<p>Behavior Contracting Behavioral Assessment 82 Cognitive Restructuring 85 Cognitive Therapy 82 Communication Skills Training 82 Constant Time Delay 97 Counterconditioning 73 ↓ Operant Conditioning 67 ↓ Prompting 97 ↓ Relaxation Therapy 78 ↓ Self Help Techniques 82 Self Monitoring 82 Social Skills Training 82 Stress Management 85</p> <p>Behavior Problems 67 PN 6469 SC 05650 SN Disruptive or improper behaviors that generally fall within societal norms and do not seriously impair a person's functioning. Compare BEHAVIOR DISORDERS. UF Disruptive Behavior Misbehavior Misconduct N Tantrums 73 R ↓ Behavior 67 ↓ Behavior Disorders 71 ↓ Conduct Disorder 91 ↓ Crime 67</p> <p>Behavior Therapy 67 PN 6333 SC 05660 SN Therapeutic approach that may employ classical conditioning, operant learning techniques, or other behavioral techniques, in an attempt to eliminate or modify problem behavior, addressing itself primarily to the client's overt behavior, as opposed to thoughts, feelings, or other cognitive processes.</p>
---	---

USE
reference

SN scope
note

N narrower
term

R related
terms

Thesaurus of Psychological Terms
Relationship Section

Παρουσίαση Θησαυρού (2)

ROTATED ALPHABETICAL TERMS SECTION

Azidothymidine <i>USE Zidovudine</i>	Behavior Problems
AZT <i>USE Zidovudine</i>	Behavior Therapy
Babbling <i>USE Infant Vocalization</i>	Adaptive Behavior
Babies <i>USE Infants</i>	Adjunctive Behavior
Bush Babies <i>USE Lemurs</i>	Aggressive Behavior
Test Tube Babies <i>USE Reproductive Technology</i>	Agonistic Behavior <i>USE Aggressive Be</i>
Babinski Reflex	Animal Behavior <i>USE Animal Etholo</i>
Baboons	Animal Aggressive Behavior
Babysitting <i>USE Child Care</i>	Animal Courtship Behavior
Back (Anatomy)	Animal Defensive Behavior
Back Pain	Animal Drinking Behavior
educational Background	Animal Escape Behavior
Family Background	Animal Exploratory Behavior
educational Background	Animal Feeding Behavior
Backward Masking <i>USE Masking</i>	Animal Foraging Behavior
Baclofen	Animal Grooming Behavior
Bacteria <i>USE Microorganisms</i>	Animal Hoarding Behavior
Bacterial Disorders	Animal Innate Behavior <i>USE Instinctive Bel</i>
Bacterial Meningitis	Animal Licking Behavior <i>USE Licking</i>
Bahama Islands	Animal Maternal Behavior
Balance (Motor Processes)	Animal Mating Behavior
<i>USE Equilibrium</i>	Animal Nocturnal Behavior
Baldness <i>USE Alopecia</i>	Animal Open Field Behavior
Ballet <i>USE Dance</i>	Animal Parental Behavior
Used Bacteria	Animal Parental Behavior

Πολυεδρικός Θησαυρός

Η χρήση της φασετικής ανάλυσης στην δημιουργία θησαυρών είναι χρήσιμη καθώς προσδίδουν πρόσθετη εξειδίκευση και ρόλο.

Κάθε πολυεδρικός θησαυρός ορίζει ένα περιορισμένο αριθμό από βασικές φασέτες – κατηγορίες (ίσως και υποκατηγορίες).

Κάθε έδρα περιλαμβάνει μια ενιαία (ομογενή) κλάση εννοιών με κοινά χαρακτηριστικά έτσι ώστε κάθε έννοια να ανήκει σε μια μόνο κλάση. Π.χ. στον ΑΑΤ ο όρος μάρμαρο ανήκει στην έδρα (κλάση) των υλικών και υποδηλώνει ένα υλικό που χρησιμοποιείται στις τέχνες και την αρχιτεκτονική. Ακόμα οι ιμπρεσιονιστές μπορούν να ορίζονται από την φασέτα του Style και Period .

Στον πολυεδρικό ή πολυιεραρχικό αυτό θησαυρό οι όροι μπορούν να έχουν πολλούς «γονείς».

DBIS

database & information systems group
ionian university

Πολυεδρικός Θησαυρός (2)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/aat/AA11FacetPopup.html

Art & Architecture Thesaurus® Online Facet Code Lookup

These codes are for use by cataloguers. When creating MARC records, some cataloguers are required to use codes that refer to the facet and hierarchy under which AAT records are placed

Codes

- B** **ASSOCIATED CONCEPTS FACET**
- B.BM Associated Concepts

- D** **PHYSICAL ATTRIBUTES FACET**
- D.DC Attributes and Properties
- D.DE Conditions and Effects
- D.DG Design Elements
- D.DL Color

- F** **STYLES AND PERIODS FACET**
- F.FL Styles and Periods

- H** **AGENTS FACET**
- H.HG People
- H.HN Organizations

- K** **ACTIVITIES FACET**
- K.KD Disciplines
- K.KG Functions
- K.KM Events
- K.KQ Physical and Mental Activities
- K.KT Processes and Techniques

- M** **MATERIALS FACET**
- M.MT Materials

- V** **OBJECTS FACET**
- V.PC Object Groupings and Systems
- V.PE Object Genres
- V.PJ Components
- Built Environment*
- V.RD Settlements and Landscapes
- V.RG Built Complexes and Districts
- V.RK Single Built Works

note: [VP]

ID: 300007049

Record Type: [concept](#)

administration buildings (<office buildings by function>, office buildings, ... Built Environment (Hierarchy Name))

Terms:

- administration buildings** (*preferred*,C,D,U,English-P)
- administration building** (C,AD,U,English)
- administrative buildings** (C,UF,U,English)
- administrative facilities** (C,UF,U,English)
- administrative office buildings** (C,UF,U,English)
- administrative services buildings** (C,UF,U,English)
- buildings, administration** (C,UF,U,English)
- buildings, administrative office** (C,UF,U,English)
- buildings, administrative services** (C,UF,U,English)
- facilities, administrative** (C,UF,U,English)
- office buildings, administrative** (C,UF,U,English)
- services buildings, administrative** (C,UF,U,English)

Facet/Hierarchy Code: V.RK

Hierarchical Position:

- Objects Facet
- ... Built Environment (Hierarchy Name)
- Single Built Works (Hierarchy Name)
- <single built works (Built Environment)>
- <single built works by specific type>
- <single built works by function>
- office buildings
- <office buildings by function>
- administration buildings

Sources and Contributors:

- administration building..... [VP]
- Getty Vocabulary Program rules

ionian university

Πολυεδρικός Θησαυρός (3)

Research

Research Home > Conducting Research > Art & Architecture Thesaurus > Hierarchy Display

Art & Architecture Thesaurus® Online Hierarchy Display

[New Search](#) [Previous Page](#)

[View Selected Records](#) [Clear All](#)

Click the icon to view the hierarchy.
Check the boxes to view multiple records at once.

☐		Top of the AAT hierarchies
☐	 Styles and Periods Facet
☐	 Styles and Periods
☐	 <styles and periods by general era>
☐	 <styles and periods by region>
☐	 <generic styles and periods>

[New Search](#)

[Back to top](#)

☐		Top of the AAT hierarchies
☐	 Styles and Periods Facet
☐	 Styles and Periods
☐	 <styles and periods by general era>
☐	 ancient
☐	 prehistoric
☐	 protohistoric
☐	 <three-age system>
☐	 Dark Ages (general style and period)
☐	 Contemporary
☐	 Modern (styles and periods)
☐	 space age [N]
☐	 <styles and periods by region>
☐	 African
☐	 <The Americas>
☐	 Asian
☐	 <Early Western World>
☐	 European
☐	 <The Islamic World>
☐	 Oceanic
☐	 <international post-1945 styles and movements>
☐	 Middle Eastern
☐	 <generic styles and periods>
☐	 antique (period)
☐	 country (style)
☐	 period style
☐	 retro (style)
☐	 rustic (style)
☐	 shabby chic
☐	 southwest (style)
☐	 traditional (style)

Υποδιαρέσεις της
εδρας Styles and
Periods
Κάποιες είναι και
αυτές Ιεραρχίες (styles
and periods by region)

Δημιουργία Θησαυρού

- Απαγωγική: Επεξεργασία των όρων που υπάρχουν στα τεκμήρια από υπάρχοντα ευρετήρια, λεξικά, ταξινομίες και καταρτίζοντας λίστες όρων από ειδικούς στο γνωστικό αντικείμενο
- Επαγωγική: Εξαγωγή όρων από αντιπροσωπευτικές συλλογές τεκμηρίων με τη σειρά εμφάνισής τους. Δημιουργία θησαυρού από τους στενότερους προς τον ευρύτερους όρους
- Συνήθως χρησιμοποιούμε και τις δύο προσεγγίσεις

DBIS

database & information systems group
ionian university

Θησαυροί – θεματικές επικεφαλίδες

- Οι περιγραφείς και οι σχέσεις που χρησιμοποιούνται σε θησαυρούς και θεματικές επικεφαλίδες πολλές φορές δεν διαφέρουν.
- Οι θεματικές επικεφαλίδες υιοθέτησαν και προσαρμόστηκαν στην οργάνωση και στη παρουσίαση των θησαυρών.
- Οι θησαυροί όμως διαφέρουν πέρα από όλα τα άλλα καθώς:
 - Παρέχουν πιο εξειδικευμένους όρους από αυτούς των θεματικών κεφαλίδων
 - Καλύπτουν πιο συγκεκριμένα γνωστικά πεδία, π.χ. (APA Thesaurus – Ψυχολογία).
 - Η ανάπτυξη των όρων είναι πιο πλούσια, αυστηρή και δομημένη.
 - Οι θησαυροί αποφεύγουν την αντιστροφή των όρων (Τέχνη, Ελληνική)
- Είναι συχνά πολύγλωσσοι, σε αντίθεση με τις θεματικές επικεφαλίδες που η απόδοση τους σε διαφορετικές γλώσσες ευθύνεται το κέντρο πληροφόρησης (Εθνικές βιβλιοθήκες κ.α.)

- **Θεματικές επικεφαλίδες**
 - Μία έννοια :
 - Βία στις φυλακές
 - Θρησκεία και κουλτούρα
 - Έχει υποδιαίρεσεις
 - Ελλάδα -- Ιστορία -- Εμφύλιος Πόλεμος, 1944-1949 --
 - Προσυνδυασμένη
 - Διαδίκτυο -- Ιστορία --
- **Θησαυροί**
 - Πολλές έννοιες:
 - Βία,
 - Φυλακές
 - Θρησκεία
 - Κουλτούρα
 - Δεν έχει υποδιαίρεσεις
 - Ελλάδα ,
 - Ιστορία,
 - Εμφύλιος Πόλεμος
 - 1944-1949
 - Υστεροσυνδυασμένη
 - Ιστορία
 - Διαδίκτυο

Θησαυροί

AAT (Art and Architecture Thesaurus)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/aat

AGROVOC <http://www.fao.org/agrovoc>

ASFA (Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts) <http://www4.fao.org/asfa/asfa.htm>

ASIS (Thesaurus of Information Science)

<http://www.asis.org/Publications/bookstore/thes.html>

ASTRONOMY <http://www.mso.anu.edu.au/library/thesaurus/>

British Museum collections <http://www.mda.org.uk/bmmat/matintro.htm>

CAB <http://www.cabi.org/DatabaseSearchTools.asp?PID=277>

CSA (Life Sciences Thesaurus)

http://www.csa.com/help/CSA_Illumina_Help.htm#Search_Tools/thesaurus.html

DEH (Environment and Heritage Thesaurus)

<http://www.environment.gov.au/about/publications/dehthesaurus.html>

(EET) European education thesaurus

<http://www.eurydice.org/portal/page/portal/Eurydice/TEE>

DBIS

database & information systems group
ionian university

Θησαυροί

ERIC (Education Resources Information Center)

http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=Thesaurus&_nfls=false

EUROVOC http://psp.cz/cgi-bin/eng/kps/knih/ee_geninfo.htm

HASSET (Social Science Information Gateway) >>> Intute

<http://www.intute.ac.uk/socialsciences/thesaurus.html>

ILO (International Labour Organization) <http://www.ilo.org/public/libdoc/ILO-Thesaurus/english/index.htm>

INSPEC <http://www.iee.org/publish/support/inspec/document/thes/>
Library of Congress

(Graphic materials I) <http://www.loc.gov/rr/print/tgm1/downloadtgm1.html>

(Graphic materials II) <http://www.loc.gov/rr/print/tgm2/downloadtgm2.html>

MeSH <http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>

NASA <http://www.sti.nasa.gov/products.html>

OECD (Organization for Economic Co-operation and Development)

<http://info.uibk.ac.at/info/oecd-macroth/>

DBIS

database & information systems group
ionian university

Θησαυροί

TESE (Thesaurus for Education Systems in Europe)

<http://www.eurydice.org/portal/page/portal/Eurydice/showPresentation?pubid=051EN>

Thesaurus of psychological index terms

TNG (Thesaurus of Geographic Names)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/tgn/

UNESCO <http://www2.ulcc.ac.uk/unesco/thesaurus.htm>

DBIS

database & information systems group
ionian university

- Aitchison, J., Bauden, D. & A. Gilchrist (2004). Thesaurus construction and use: a practical manual. 4th ed. London: Aslib, 2004.
- ΕΛΟΤ 1321. Τεκμηρίωση – κατευθυντήριες οδηγίες για τη συγκρότηση και ανάπτυξη μονόγλωσσων θησαυρών, 1993.
- ISO 2788. Documentation - guidelines for the establishment and development of monolingual thesauri, 1986.
- ISO 5964. Documentation - guidelines for the establishment and development of multilingual thesauri, 1985.
- Library of Congress (2007) Library of Congress Subject Headings
<http://authorities.loc.gov>]
- UNIMARC Authorities (1991) IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Core Programme (UBCIM) <http://www.ifla.org/VI/3/p1996-1/uniafull.htm>
- Dykstra, M. (1988). LC Subject-Headings disguised as a thesaurus. Library Journal, 113(4), 42-46
- Denda, K. (2005). Beyond subject headings: A structured information retrieval tool for interdisciplinary fields. Library Resources & Technical Services, 49(4), 266-275.

